

ELEMENTI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

OŠ BOROVJE

Prof. Maja Toplek, mag.educ.geog.

Ocjenjivanje postignuća učenika/učenica iz geografije jedan je od redovitih i najvažnijih načina vrednovanja. Moguće ga je ostvariti na kraju nastavne jedinice, tematske cjeline i /ili nastavne cjeline.

Učenik može biti ocijenjen iz dva elementa istovremeno , npr. geografska znanja i kartografska pismenost, ovisno o nastavnoj ili tematskoj cjelini, usmenim ili pismenim putem.

Ocjenjivanje i vrednovanje usklađeno je s aktualnim *Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi.*

U nastavi geografije razinom usvojenosti od nezadovoljavajuće do izvrsne vrednuju se sljedeći elementi (brojčanom i opisnom ocjenom).

Element vrednovanja	Opis elementa	Oblik	Kriterij
Geografska znanja	<p>- obuhvaća činjenično, konceptualno i proceduralno znanje.</p> <p>Činjenično znanje je temelj za razumijevanje geografskih sadržaja, no težište treba staviti na konceptualno i proceduralno znanje koje će omogućiti primjenu znanja u novim situacijama i kreativno rješavanje prostornih problema.</p> <p>Usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda u ovom elementu provjerava se usmenim ispitivanjem i pisanim provjerama.</p> <p>Usmeno ispitivanje provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Pisane provjere kreira učitelj i uključuje zadatke otvorenoga i zatvorenog tipa.</p> <p>Pisane provjere provode se periodično, nakon učenja i poučavanja određene skupine ishoda.</p>	pisano, usmeno	točnost i kvaliteta odgovora; reakcija na postavljeno pitanje; samostalnost
Geografsko istraživanje i vještine	<p>grafičke, statističke, matematičke i orijentacijske vještine (orijentacija u prostoru pomoću orijentira i uređaja (kompas, GPS, geografska karta/plan), izrada skica, profila, tematskih karata, dijagrama, prezentacija, postera, plakata, samostalnih pisanih radova); kognitivne vještine (analiza grafičkih priloga); primjena geografskih znanja, povezivanje nastavnog gradiva i logičko zaključivanje</p> <p><i>* ako je za taj razred planiran istraživački rad tada treba vrednovati i sve vještine koje su u funkciji njegova ostvarivanja: opažanje, postavljanje pitanja, planiranje istraživanja; prikupljanje podataka; bilježenje, vrednovanje i predstavljanje podataka; interpretiranje i analiziranje podataka te zaključivanje; komuniciranje rezultata i postupaka istraživanja te vještine reflektiranja o provedenom</i></p>	pisano, usmeno, praktično	točnost, preciznost, samostalnost, preglednost i sl.; primjena statističkih i grafičkih metoda; prezentacijske vještine; timski rad

	<i>istraživanju.</i>		
Kartografska pismenost	poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata; interpretacija prostorne organizacije i procesa čitanjem sadržaja geografskih karata.	Pisano (slijepe karte), usmeno, praktično	orijentacija i snalaženje na geografskoj karti; čitanje i interpretacija sadržaja karata; pravilno pisanje geografskih imena

KRITERIJI ZA VREDNOVANJE ODREĐENOG ELEMENTA

Razina usvojenosti ishoda: IZNIMNA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je brza i točna - izrazito temeljito i opširno obrazlaže naučeno - gradivo je usvojeno sa potpunim razumijevanjem, proširuje ga vlastitim iskustvom - originalan i samostalan u rješavanju zadataka - sve navedeno učenik vrši bez pomoći nastavnika 	<ul style="list-style-type: none"> -izrazito kvalitetno, brzo i točno uočava geografske pojave i procese -izrazito temeljito i opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima -izuzetno samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema -s lakoćom obrazlaže i dokazuje geografske procese i pojave -pokazuje razvijeno i prošireno logičko zaključivanje i povezivanje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> -izrazito brzo, točno i samostalno pokazuje i „čita“ geografske pojmove -izrazita sposobnost povezivanja i „čitanja“ naučenog gradiva sa karte (paralelno pokazivanje na karti sa iznošenjem teorije) -izrazito točno i brzo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke -izrazito uspješno koristi zemljovid pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: VRLO DOBRA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST

<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je sporija, no i dalje bez pomoći nastavnika - kvaliteta znanja je točna i opširna, a način iznošenja gradiva je uglavnom logičan te sa razumijevanjem - uspješno primjenjuje stečena znanja 	<ul style="list-style-type: none"> - polagano i sporije, ali točno, uočava osnovne geografske pojave i procese - opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - logično obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - pokazuje logičko zaključivanje i povezivanje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - točno i samostalno, no sporije, pokazuje i „čita“ geografske pojmove - povezuje i „čita“ naučeno gradiva sa geografske karte - Točno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke - uspješno koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru
--	---	--

Razina usvojenosti: DOBRA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je spora i uz pomoć nastavnika (brojna potpitanja i navođenje na dogovor), no činjenice izlaže jasno i nedvosmisleno - kvaliteta znanja je prosječna, a način iznošenja gradiva je logičan tek u pojedinim dijelovima 	<ul style="list-style-type: none"> - polagano i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese - prosječno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - djelomično i nepotpuno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - prosječno i djelomično logički zaključuje i povezuje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - većinu zadanih pojmova pokazuje točno - djelomično razvijena kartografska pismenost - uočava i prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i koristi se njima uz učiteljevu pomoć - prosječno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge - geografsku kartu koristi i „čita“ uz pomoć učitelja pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: ZADOVOLJAVAJUĆA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je djelomična, kvaliteta znanja je nepotpuna i površna sa greškama, a način iznošenja znanja tek zadovoljavajući uz sposobnost razgovora sa nastavnikom - na jednostavan način nabraja i opisuje činjenice - otežano povezuje stečena geografska znanja s konkretnim primjerima 	<ul style="list-style-type: none"> - površno i djelomično i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese - nepotpuno i površno s pogreškama povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - površno i djelomično i uz učiteljevu pomoć izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - djelomično i uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - površno logički zaključuje i povezuje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - pokazuje na geografskoj samo pojedine osnovne zadane pojmove - teško uočava i prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i slabo se koristi njima - nepotpuno i s pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te zahtjeva veliku pomoć učitelja - vrlo površno i djelomično „čita“ i koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru i snalazi se isključivo uz pomoć učitelja

Razina usvojenosti: NEZADOVOLJAVAJUĆA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - učenik ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio ključne pojmove - učenik pokazuje nerazumijevanje geografskih nastavnih sadržaja - učenik ne primjenjuje i ne poznaje primjere korištenja geografskih znanja u svakodnevnom životu	<ul style="list-style-type: none"> - nesuvislo uočava geografske pojave i procese - ne povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima	<ul style="list-style-type: none"> -nesuvislo pokazuje na geografskoj karti najosnovnije zadane pojmove -nema razvijenu kartografsku pismenost -gotovo ne uočava i ne prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i ne koristi se njima -nelogično i bez razumijevanja analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te i uz veliku pomoć učitelja ne razumije -nesuvislo koristi i ne „čita“ geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru

Vrijednosti za granice ocjena kod pisanog provjeravanja geografskih znanja i vještina

Postotak (%) bodova	Ocjena
86-100	Izvrstan (5)
71-85	Vrlo dobar (4)
56-70	Dobar (3)
42-55	Dovoljan (2)
0 -41	Nedovoljan (1)

Vrednovanje učeničkih radova – plakata, referata i prezentacija

Elementi vrednovanja	Praćenje i vrednovanje učenika	Ocjena
-Usvojenost znanja -Originalnost i samostalnost u izboru teme -Povezivanje gradiva s ostalim temama -Korištenje dodatnih sadržaja -Osmišljenost nastupa -Način izlaganja -Izgled prezentiranog rada -Uključivanje učenika -Primjenjivost izabrane teme -Listići za ponavljanje	-Izvršno znanje, siguran nastup, velika kreativnost i urednost, velika primjenljivost u praksi	izvrstan (5)
	-Prilično dobro znanje, dosta siguran nastup, kreativan i uredan rad, manja primjenljivost u praksi	Vrlo dobar (4)
	-Dobro znanje, nesiguran nastup, manja kreativnost i urednost, slabija primjenljivost u praksi	Dobar (3)

Napomena:

U slučaju da učenik -k/ca na kraju nastavne godine želi veću ocjenu nego što je ostvario/la tokom godine kroz ishode ima priliku pisati godišnji test (sve cjeline) kako bi ostvario/la „veću“ ocjenu i dokazao/la usvojenost očekivanih ishoda za nastavni predmet.